

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

Мін'юст

вул. Архітектора Городецького, 13, м. Київ, 01001

тел.: (044) 364-23-93, факс: (044) 271-17-83

E-mail: callcentre@minjust.gov.ua,

themis@minjust.gov.ua,

Web: <http://www.minjust.gov.ua>,

код згідно з ЄДРПОУ 00015622

Голові Комітету Верховної
Ради України з питань
правоохоронної діяльності
Сергію ІОНУШАСУ

Щодо проєкту Закону
(реєстр. № 13009 від 10 лютого 2025 року)

Шановний Сергію Костянтиновичу!

Міністерство юстиції України у зв'язку з листом Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності від 28 лютого 2025 року № 04-27/3-2025/48209 опрацювало проєкт Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо предметної підсудності військових судів гарнізонів» (реєстр. № 13009 від 10 лютого 2025 року) (далі – проєкт Закону), внесений народним депутатом України Власенком С.В., і в межах компетенції повідомляє таке.

1. Пунктом 2 розділу I проєкту Закону передбачається внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), а пунктом 1 цього розділу – до Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК).

Слід зазначити, що за правилами нормопроєктувальної техніки нормативно-правові акти, до яких вносяться зміни, розміщуються в хронологічному порядку прийняття таких актів, у зв'язку з чим у розділі I проєкту Закону має йтися спочатку про внесення змін до КУпАП, а потім вже до КПК.

З таких підстав відповідного доопрацювання потребує назва проєкту Закону.

2. Як вбачається з пояснювальної записки, проєкт Закону є супутнім до проєкту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо функціонування військових судів» (реєстр. № 13048 від 27 лютого 2025 року), яким пропонується встановити правові засади діяльності військових судів гарнізонів, військових апеляційних судів, палати з розгляду військових справ Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду.

Щодо запровадження в системі судоустрою військових судів зауважуємо, що згідно з приписами статті 125 Конституції України судоустрій в Україні будується за принципами територіальності та спеціалізації і визначається законом.

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 36452/2713-1-25/11.1.1 від 13.03.2025

Підписувач [Стефанішина Ольга Віталіївна](#)

Сертифікат [382367105294AF9704000000C3152B017D0FD302](#)

Дійсний з [06.09.2024 17:30:53](#) по [06.09.2026 17:30:53](#)

Верховний Суд є найвищим судом у системі судоустрою України. Відповідно до закону можуть діяти вищі спеціалізовані суди. З метою захисту прав, свобод та інтересів особи у сфері публічно-правових відносин діють адміністративні суди.

Створення надзвичайних та особливих судів не допускається.

На реалізацію вказаних положень Конституції України статтею 17 Закону України від 02 червня 2016 року № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402-VIII) встановлено, що судоустрій будується за принципами територіальності, спеціалізації та інстанційності.

Систему судоустрою складають: місцеві суди; апеляційні суди; Верховний Суд.

Для розгляду окремих категорій справ відповідно до цього Закону в системі судоустрою діють вищі спеціалізовані суди.

Єдність системи судоустрою забезпечується, зокрема, єдиними засадами організації та діяльності судів; єдиним статусом суддів; обов'язковістю для всіх судів правил судочинства, визначених законом.

Відповідно до положень статті 18 Закону № 1402-VIII суди спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення.

У випадках, визначених законом, а також за рішенням зборів суддів відповідного суду може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду конкретних категорій справ.

Статтями 21, 26, 31 Закону № 1402-VIII визначено види місцевих, апеляційних та вищих спеціалізованих судів відповідно. Так, згідно з положеннями зазначених статей: місцевими судами є: місцеві загальні суди (окружні суди), місцеві господарські суди (окружні господарські суди), місцеві адміністративні суди (окружні адміністративні суди); апеляційними судами як судами апеляційної інстанції є: апеляційні суди з розгляду цивільних і кримінальних справ, а також справ про адміністративні правопорушення; апеляційні адміністративні суди; апеляційні господарські суди; вищими спеціалізованими судами є: Вищий суд з питань інтелектуальної власності; Вищий антикорупційний суд.

Аналіз наведених положень Конституції України та Закону № 1402-VIII свідчить про юрисдикційну побудову судової системи України, зокрема, відповідно до галузей права: цивільного, кримінального, адміністративного та господарського. У судовій системі України відсутні суди, існування яких обумовлювалося б критерієм забезпечення розгляду справ, сторонами у яких є суб'єкти з особливим статусом.

Варто нагадати, що Закон України від 07 лютого 2002 року № 3018-III «Про судоустрій України» передбачав існування в судовій системі України військових судів, а саме: військових судів гарнізонів як судів першої інстанції; військових апеляційних судів регіонів та апеляційного суду Військово-Морських Сил України як судів апеляційної інстанції; військової колегії у складі Верховного Суду України.

З прийняттям Закону України від 07 липня 2010 року № 2453-VI «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 2453-VI) (втратив чинність на підставі Закону № 1402-VIII) військові суди було ліквідовано.

Положення Закону № 2453-VI в частині ліквідації військових судів повністю відповідали Концепції вдосконалення судівництва для утворення справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, схваленої Указом Президента України від 10 травня 2006 року № 361/2006.

Також ліквідацію військових судів як «атавізму Радянської судової системи» привітала Венеціанська комісія, яка у пунктах 123, 128 свого спільного з Дирекцією співпраці Генеральної дирекції з прав людини та правових питань Ради Європи висновку від 11 жовтня 2010 року № CDL(2010)097 на Закон № 2453-VI відзначила це як позитивний елемент проведеної реформи.

Крім того, слід враховувати, що утворення додаткової ланки судів у судовій системі потребуватиме значних фінансових та матеріальних ресурсів, які мають забезпечувати належні умови для повного і незалежного здійснення цими судами правосуддя (забезпечення приміщеннями, призначення суддів та працівників апаратів), фінансування потреб суддів (фінансування суддівської винагороди, забезпечення житлових умов судді, забезпечення потреб судді, пов'язаних з його діяльністю; забезпечення державного захисту суддів та членів їхніх сімей, питань соціального страхування судді, медичного обслуговування і санаторно-курортного лікування суддів та членів їхніх сімей), включаючи витрати на розгляд судових справ, комунальні послуги, ремонт і охорону судових приміщень, придбання оргтехніки, поштові витрати тощо.

Водночас, як було зазначено вище, статтею 18 Закону № 1402-VIII регламентовано спеціалізацію судів.

Так, суди спеціалізуються на розгляді цивільних, кримінальних, господарських, адміністративних справ, а також справ про адміністративні правопорушення.

У випадках, визначених законом, а також за рішенням зборів суддів відповідного суду може запроваджуватися спеціалізація суддів з розгляду конкретних категорій справ.

У місцевих загальних судах та апеляційних судах діє спеціалізація суддів із здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх.

У зв'язку з наведеним можна розглянути можливість запровадження у судах обов'язкової спеціалізації суддів з розгляду військових кримінальних та адміністративних правопорушень, за аналогією зі спеціалізацією суддів із здійснення кримінального провадження щодо неповнолітніх.

З повагою

**Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України –
Міністр юстиції України**

Ольга СТЕФАНШІНА